

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Zdeňka Konečného a soudců JUDr. Ludmily Šudomové a Mgr. Radky Nekudové Hajdové ve věci

žalobkyně: **PLISKA Interactive Services Consulting, s.r.o.**, IČO: 49969927
sídlem Štefánikova 839/7, 602 00 Brno
zastoupené advokátem JUDr. Milanem Zábřhem
sídlem Veveří 57, 602 00, Brno

proti

žalované: **Brněnské komunikace, a.s.**, IČO: 60733098
sídlem Renneská třída 787/1a, 639 00 Brno
zastoupené advokátem JUDr. Radkem Ondrušem
sídlem Bubeníčková 502/42, 615 00, Brno

o 1 344 868 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 8.4.2019, č.j. 15 C 288/2017-84,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I. **potvrzuje**.
- II. Ve výroku II. se rozsudek soudu I. stupně **mění** tak, že žalobkyně je povinna nahradit žalované náklady řízení ve výši 101 640 Kč a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalované.

- III. Žalobkyně je povinna nahradit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 33 880 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalované.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, aby byla žalovaná povinna zaplatit žalobkyni částku 1 344 868 Kč s úrokem z prodlení od 21. 7. 2017 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně, a to vše do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.). Současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.).
2. Proti tomuto rozsudku podala odvolání žalobkyně a navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil a jí podané žalobě aby vyhověl. Namítala, že se domáhá bezdůvodného obohacení se specifikovaným příslušenstvím na základě toho, že plnila žalované podle rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13.4.2016, č.j. 44 Co 232/2015-341, kterým byl potvrzen rozsudek soudu I. stupně (Městský soud v Brně ze dne 26.2.2015, č.j. 254 C 110/2011-305), kdy v souladu s těmito rozhodnutími uhradila žalované celkem částku 1 600 792,80 Kč. Nejvyšší soud svým rozsudkem ze dne 23.5.2017, č.j. 26 Cdo 3590/2016-390, oba uvedené rozsudky nižších soudů zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení, kdy následně Městský soud v Brně jako soud I. stupně rozsudkem ze dne 11. 1. 2018, č. j. 254 C 110/2011-404, který nabyl právní moci dne 15. 2. 2018, žalobu na zaplacení částky 769 868 Kč s přísl. zamítl. Ona následně dopisem ze dne 11. 7. 2017 požádala žalovanou o vrácení peněžitého plnění, protože stanovila termín pro vrácení bezdůvodného obohacení v této výzvě na den 20. 7. 2017. Žalovaná jí dopisem ze dne 2. 7. 2017 sdělila, že předmětem vráceného plnění jsou výslovně pouze zaplacené náklady řízení, ve výši 242 792 Kč za řízení prvostupňové a ve výši 14 132,80 Kč za řízení odvolací, když jistina s úroky byla se strany žalobkyně splněna po právu na existující dluh a byla poukázána dle nájemní smlouvy č. 04905905 čl. IV odst. 1 na účet správce a jako taková převedena Statutárnímu městu Brnu. Sdělila tak žalobkyni, že jistina s úrokem z prodlení vrácena nebude, neboť se o bezdůvodné obohacení nejedná, když dlužná částka byla plněna a přijata po právu. Závěry soudu I. stupně, které v souzené věci přijal, nejsou správné. Nejvyšší soud se blíže nezabýval dluhem z nájemní smlouvy, ale pouze konstatoval, že byla nájemní smlouva uzavřena. Není pravdou ani to, že by žalobkyně hradila žalované v exekučním řízení, žalobkyně vše uhradila mimo exekuční řízení a dále uhradila nikoliv pouhých 1 344 868 Kč, ale celkově bylo uhrazeno 1 601 792,80 Kč na účet žalované. Vůbec žádnou oporu v provedeném dokazování nemá ani zmínka soudu o nájmu bytu. Žalobkyně dále setrvala na svém stanovisku, že vůči žalované nemá žádný dluh, neboť vždy plnila podle zrušených rozhodnutí, nikdy neměla vůli plnit jiný „dluh“. V dané věci došlo nejpozději dne 25.6.2009 k odstoupení od smlouvy, když odstoupením od smlouvy se závazek zrušuje od počátku (ex tunc), tedy není možné z této smlouvy vycházet. Pokud se týče provedených plateb, nejednalo se o dobrovolné platby za nájemné, ale o platby dle příslušných rozsudků. Z provedených důkazů jasně vyplývá, že žalovaná a statutární město Brno odstoupili od smlouvy přípisem ze dne 18.6.2009, když tímto odstoupením se ruší závazek s účinky ex tunc, tedy od počátku, z čehož je zřejmé, že od roku 2009 nemá žalovaná ani statutární město Brno za žalobkyni žádnou pohledávku z titulu neuhrazeného nájemného z výše uváděné nájemní smlouvy. Kromě toho žalovaná ani řádně neprokázala, že plnění „přeposlala“ statutárnímu městu Brnu, když z doložené listiny vyplývá pouze příjem částky ve výši 1 930 782 Kč ve prospěch statutárního města Brna od žalované ze dne 13.7.2016, avšak jakékoliv určení či konkretizace zde není, pouze bylo založeno následné vrácení částky 149 451 Kč ze strany statutárního města Brna žalované. Tento převod byl realizován více než 3 měsíce po přijetí plateb žalovanou, což nikterak nepotvrzuje existenci a vzájemný vztah mezi platbami přijatými a vydanými.
3. Žalovaná v písemném vyjádření k podanému odvolání navrhla potvrzení rozsudku soudu I. stupně jako věcně správného. Poukázala na skutečnost, že žalobkyně žádá vrácení plnění, i když plnila

hmotně právní dluh, který zde skutečně byl, a sice dlužné nájemné. Žalovaná je pak pouze platebním místem dle uzavřené nájemní smlouvy, kdy přijala plnění pro jiného - statutární město Brno. Výpisem z účtu žalované, jakož i potvrzením z účtu statutárního města Brna pak bylo prokázáno, že prostředky byly statutárnímu městu Brnu přeposlány. Statutární město Brno přitom uzavřelo se žalobkyní dne 31.1.2006 nájemní smlouvu č. 04905905 na část pozemku parc.č. 273/1 v k.ú. Brno. Nájemné mělo být podle čl. IV odst. 1 nájemní smlouvy placeno na účet správce (žalovaná). Protože žalobkyně neplatila nájem, byla nájemní smlouva ukončena dopisem, a to ke dni 19.6.2009. Žalobkyně tak dlužila pronajímateli (splatno na účet žalované) nájemné za rok 2008 a část nájemného za rok 2009 (ke dni ukončení smlouvy). Dlužná částka činila 769 868 Kč s příslušenstvím a nebyla zaplacená; byla zaplacená teprve z rozhodnutí soudu, přičemž hmotněprávní důvod plnění zde byl (rozhodnutí bylo posléze zrušeno na základě procesní otázky, nikoliv hmotněprávní). Žalobkyně měla uzavřenou platnou nájemní smlouvu, k jejímuž ukončení nedošlo dříve než v roce 2009. Žalobkyně pozemek užívala a smlouvu nebylo možno bez dalšího ukončit. Důvodem bylo zejména stavební povolení, které vázlo k pozemku a celková situace v území vyvolaná žalobkyní. Pro soud v tomto řízení není rozhodná otázka, zda měla žalovaná aktivní věcnou legitimaci v jiném řízení před nadepsaným soudem (ve věci pod sp.zn. 254 C 110/2011), v této věci se soud zabývá, kromě procesních otázek, tím, zda existuje hmotněprávní důvod pro přijetí plnění (zda existoval dluh a zda plnění přijal oprávněný subjekt). Výše popsaný dluh zde jednoznačně byl. Uvedené ostatně shledal i Nejvyšší soud. Pokud tedy žalobce plnil existující dluh, nemůže se jednat o bezdůvodné obohacení – plnění bez právního důvodu. Obdobnou argumentaci shledal velký senát Nejvyššího soudu jako správné řešení i v případě splnění po donucení soudem. Podle něj, domáhá-li se vrácení plnění ten, kdo plnil povinnost uloženou mu soudem, závisí důvodnost jeho požadavku na tom, zda podle hmotného práva – tedy i bez rozhodnutí, jež bylo následně zrušeno, plnil povinnost, kterou skutečně měl, či nikoliv. Tuto otázku řeší soud jako předběžnou. Zrušením rozhodnutí, podle něžž bylo plněno, dochází k bezdůvodnému obohacení jen v případě, že právní důvod tohoto plnění nespočívá v hmotném právu, tedy, že podle hmotného práva zde povinnost neexistovala. Nakonec bylo vnitřně rozporným tvrzení žalobkyně, že žalovaná zároveň nemá právo sama závazek vlastním jménem vymáhat a přijmout (viz nedostatek aktivní legitimace ve věci pod sp.zn. 254C 110/2011), ale zároveň v této věci přijala plnění vlastním jménem a jako taková je žalována. Žalobkyně si musí vybrat jednu z uvedených právních konstrukcí, přičemž ve věci sp.zn. 254 C 110/2011 akceptovala názor Nejvyššího soudu, že žalovaná neměla dluh sama vymáhat, neboť byla toliko platebním místem a neměla aktivní věcnou legitimaci. Tento názor pak musí konzistentně platit i v této věci a lze shledat, že žalovaná nemá ani pasivní věcnou legitimaci. Nejvyšší soud rovněž judikoval, že dluh zanikne splněním jen tehdy, plní-li dlužník věřiteli, příp. osobě oprávněné přijmout plnění místo věřitele (rozsudek NS ČR ze dne 28.11.2012 sp.zn. 32 Cdo 4470/2010). V uvedeném je podstatné, že dluh zaniká také tehdy, plní-li dlužník osobě oprávněné přijmout plnění místo věřitele. Tak tomu bylo i v předmětné nájemní smlouvě, kdy se nájemce zavázal plnit nájemné pronajímateli na účet správce (žalované). Splnil-li dlužník existující dluh osobě oprávněné dle smlouvy přijmout plnění za věřitele a nárok je jinak důvodný (neboť podstatu nároku Nejvyšší soud nezpochybnil), nemůže být žalobě na vydání bezdůvodného obohacení vyhověno, neboť se nejedná o plnění bez právního důvodu, ale plnění existujícího dluhu k rukám subjektu, který je oprávněn plnění přijmout. K otázce odstoupení od smlouvy žalovaná uvedla, že odstoupení ex tunc je ustanovení, které není kogentní. Díkce § 48 odst. 2 dříve platného občanského zákoníku uvádí, že odstoupením od smlouvy se smlouva od počátku ruší, není-li právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto jinak. V souzené věci však nájemní smlouva č. 04905905 uvádí v čl. IX „odstoupení od smlouvy“ toto: smluvní strany se dohodly, že pokud zájemce poruší své povinnosti dle ust. čl. IV nebo čl. VI., jsou pronajímatel i správce oprávněni od této smlouvy odstoupit s tím, že účinky odstoupení nastávají dnem doručení oznámení o odstoupení druhé smluvní straně nebo dnem zmaření doručení tohoto oznámení. Z hlediska výkladu je zřejmé, že se nejedná o zkopírování díkce zákona (ani vynechání institutu odstoupení ze smlouvy a jeho

ponechání na obecné zákonné úpravě), ale že se jedná o smluvní ujednání, kterým si strany sjednávají odstoupení odlišně od zákona. Pokud smlouva hovoří o tom, že účinky odstoupení nastávají dnem doručení oznámení a odstoupení druhé smluvní straně, pak se jedná výslovně o sjednání odstoupení ex nunc, tedy od okamžiku doručení druhé straně. Pro posílení tohoto právního závěru žalovaná uvedla, že obdobnou významovou formulaci v té době odstoupení do smlouvy upravoval § 349 odst. 1 obchodního zákoníku: „Odstoupením od smlouvy smlouva zaniká, když v souladu s tímto zákonem projev vůle oprávněné strany odstoupit od smlouvy je doručen druhé straně; po této době nelze účinky odstoupení od smlouvy odvolat nebo měnit bez souhlasu druhé strany“. Je zřejmé, že obchodní zákoník z hlediska textu zákona i judikatury pracuje s odstoupením ex nunc, a je také zřejmé, že stejně jako smluvní ujednání v projednávané věci váže okamžik zániku smlouvy na okamžik doručení právního úkonu druhé straně.

4. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně, řízení jeho vydání předcházející, jakož i obsah a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně není důvodné.
5. Odvolací soud zcela přisvědčuje kompletní právní argumentaci žalované v tomto řízení, a sice že žalobkyně neplnila bez právního důvodu, nýbrž plnila existující dluh k rukám subjektu, který byl podle nájemní smlouvy oprávněn plnění přijmout, tedy k rukám žalované. Je totiž zapotřebí si uvědomit, že kdyby nebylo soudního sporu, nebylo nic divného na tom, že žalobkyně plnila na účet žalované, pokud byl účet žalované sjednán jako platební místo. Argument žalobkyně, že dluh neexistuje, neboť došlo k odstoupení od smlouvy s účinky ex nunc, není správný. I v tomto ohledu se odvolací soud ztotožňuje s podrobnou právní argumentací prezentovanou stranou žalovanou, kdy nájemní smlouva č. 04905905 skutečně obsahuje ujednání o odstoupení od smlouvy odlišné od zákona, v němž se účastníci smlouvy dohodli, že účinky odstoupení nastávají dnem doručení oznámení o odstoupení druhé smluvní straně, nebo dnem zmaření doručení tohoto oznámení, jde tedy nepochybně o účinky ex tunc. To prakticky znamená, že se smlouva nerušila do počátku tak, jak argumentovala žalobkyně, nýbrž účinky zrušení smlouvy nastaly až od doručení oznámení o odstoupení druhé smluvní straně, čili za dobu od uzavření smlouvy do okamžiku odstoupení od smlouvy byla žalobkyně povinna hradit za pronajatý pozemek nájemné. Protože tak nečinila, nakonec k odstoupení od smlouvy došlo, a to že žalobkyni vznikl na nájemném za dobu od uzavření smlouvy do odstoupení od smlouvy dluh ve vyčíslené výši, ani nikdo v řízení nesporoval. Tento dluh byl přitom správně vypočten již v řízení před Městským soudem v Brně sp.zn. 254 C 110/2011-305 ze dne 26.2.2015 a jeho existence byla rovněž potvrzena i následně zrušeným rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 13.4.2016, č. j. 44 Co 232/2015-341. Následným důvodem pro zrušení obou zmíněných rozsudků Nejvyšším soudem nebyl fakt, že by dluh ve vyčíslené výši neexistoval, nýbrž fakt, že jej vymáhala nesprávná osoba. Odvolací soud se tedy zcela ztotožňuje s právními závěry dovolacího soudu, že zrušením rozhodnutí, podle něž bylo plněno, dochází k bezdůvodnému obohacení jen v případě, že právní důvod tohoto plnění nespočíval v hmotném právu, tedy, že podle hmotného práva zde povinnost neexistovala. V daném případě má odvolací soud za to, že povinnost existovala, byť nikoliv vůči správci, jehož účet byl pouhým platebním místem, nýbrž vůči statutárnímu městu Brnu. Pochybnost nemá odvolací soud ani o tom, že byla inkasovaná částka od žalobkyně řádně přeposlána správcem (žalovanou) na účet statutárního města Brna a tím došlo k úhradě dlužného nájemného žalobkyní. Za této situace není žádný důvod pro vyhovění podané žalobě žalobkyně, která zaplacenou jistinu a příslušenství žádá v tomto řízení coby bezdůvodné obohacení zpět, vyhovění této žalobě by naopak bylo nespravedlivé, neboť obdrženým plněním došlo ke splacení existujícího dluhu za dobu trvání nájemní smlouvy, kdy osobě, které se plnění mělo dostat, se plnění dostalo a není žádného důvodu, aby bylo takové hmotněprávní plnění vráceno.
6. Vycházejí z výše uvedeného proto odvolací soud rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný ve výroku I. dle § 219 o.s.ř. potvrdil.

7. Změnu si však dle názoru odvolacího soudu vyžaduje výrok o nákladech řízení, kde soud I. stupně bez přílehavého odůvodnění užil ust. § 150 o.s.ř. a v řízení úspěšné žalované právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal. Tento postup soudu I. stupně nebyl správný, proto v tomto ohledu odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v nákladovém výroku dle § 220 o.s.ř. změnil tak, že v řízení úspěšné žalované přiznal právo na náhradu nákladů řízení za právní zastoupení advokátem, který v řízení vykonal celkem 6 úkonů právní služby, spočívajících v přípravě a převzetí věci, v podání vyjádření k žalobě a v účasti na jednáních soudu ve dnech 17.10.2018, 27.2.2019, 27.3.2019 a 8.4.2019, za které náleží advokátu žalované odměna dle § 7 vyhl.č. 177/1996 Sb. ve výši 13 700 Kč za 1 úkon, když ke každému z těchto 6 úkonů dále náleží 6 režijních paušálů dle § 13 odst. 3 stejné vyhl. po 300 Kč. Žalované tak na nákladech právního zastoupení náleží celkem částka 84 000 Kč (6 x 13 700 Kč + 6 x 300 Kč), kteroužto částku je dále zapotřebí navýšit o 21% DPH, které je právní zástupce žalované plátcem, a sice o částku 17 640 Kč. Druhým výrokem tohoto rozsudku bylo proto žalobkyni uloženo nahradit žalované na nákladech řízení před soudem I. stupně částku 101 640 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalované.
8. Výrok o nákladech odvolacího řízení se opírá o ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. a § 142 odst.1 o.s.ř., kdy v odvolacím řízení zcela úspěšné žalované vznikly náklady za právní zastoupení advokátem, a to sice za 2 úkony právní služby, představované podáním písemného vyjádření k odvolání a v účasti u jednání soudu dne 4.12.2019, za kteréžto úkony jí náleží odměna opět v sazbě 13 700 Kč za 1 úkon dle § 7 vyhl.č. 177/1996 Sb., kdy ke každému ze dvou úkonů opět náleží režijní paušál po 300 Kč dle § 13 odst. 3 stejné vyhl. Náklady právního zastoupení jsou tak představovány částkou 28 000 Kč (2 x 13 700 Kč + 2 x 300 Kč), kteroužto částku je opět zapotřebí navýšit o 21 % DPH, tedy o částku 5 880 Kč. Třetím výrokem rozsudku bylo proto rozhodnuto o nákladech odvolacího řízení tak, že žalobkyni bylo uloženo nahradit žalované na nákladech odvolacího řízení částku 33 880 Kč v zákonné třídní lhůtě k rukám právního zástupce žalované.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** dovolání přípustné, jestliže závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je odvolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být odvolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky, prostřednictvím Městského soudu v Brně.

Nesplní-li povinná dobrovolně, co jí ukládá vykonatelné rozhodnutí soudu, může oprávněná podat návrh na exekuci (soudní výkon rozhodnutí).

Proti části tohoto rozsudku týkající se výroku o nákladech řízení není dovolání přípustné.

Brno 4. 12. 2019

JUDr. Zdeněk Konečný v.r.
předseda senátu